

1455 Tarihli İstanbul Tahrir Defteri'nin Kayıp Sayfaları

Feridun M. Emecen*

The Lost Pages of the 1455 Istanbul Register Book (Tahrir Defteri)

Abstract ■ The *defter* of the 1455 Register (*tahrir*), known as made just after the conquest of Istanbul, has been published by Halil İnalçık and by the way very precious and new information come into the open for the historians of Istanbul. This Register introduces reliable information not only about the pre-conquest Istanbul, but also about the moment of conquest, where the city was allegedly destructed. H. İnalçık employed a photocopy of the original manuscript in his book and expressed that he could not reach the original despite his inquiry in the archives. First of all, it was previously detected in a study that this *defter* was in a disorganized miscellaneous in the Archive of the Topkapı Palace. Inferring from this study, I reveal that the photocopy does not contain one page of the *defter* and also there was a register of Galata/Karaköy districts which did not draw attention until that time. In this research note, after related evaluations, the missing pages were transliterated and the introduction of the whole *defter* has been made including the newly detected register of the Karaköy districts, elaborating how this *defter* contributes research. Also, the missing pages' images of the register of Karaköy districts were added at the end of the text. Thus, the fragments of the *defter* were introduced in a more complete form and with less shortcomings for use in further research.

Keywords: Istanbul, *Tahrir defteri*, the 1455 *tahrir*, Topography of Istanbul, Register of Galata, Karaköy districts.

Halil İnalçık tarafından yayımlanan İstanbul'un fethinden iki yıl kadar sonra gerçekleştirilen tahrir/sayımaya ait defter, Bizans İstanbulu'ndan Osmanlı İstanbulu'na geçiş süreçlerini açık şekilde ortaya koyabilecek çok önemli verileri

* İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi.

ihtiva etmektedir.¹ Yeni fethedilmiş bu kadim şehrin fiziki yapısını ve bina sahipliği vesilesiyle aynı zamanda insan unsurunu da ihtiva ederek son derece kıymetli bilgiler sağlayan defterdeki kayıtlar, mimari tarihi ve yerleşim topografyası açısından yeni bir pencere aralamaktadır. Bu yönde yapılacak incelemelerin bugüne kadar bilinenleri daha da ileri götüreceğine şüphe bulunmamaktadır. Öncelikle defterdeki veriler, Fatih Sultan Mehmed'in nasıl bir şehir devraldığı, gerçekte şehrin fetih sırasında tahribata uğrayıp uğramadığı, içinde yaşayanların durumu açısından belirleyicidir. Ayrıca fiziki altyapı dahilinde devr alınan şehrin ileri vadede bir Osmanlı kentine dönüşmesinin nasıl olduğu konusunu da açıklığa kavuşturacak özellik arz etmektedir. Zira bilindiği gibi Fatih Sultan Mehmed fetihden hemen sonra şehrin iskânı ve yeni yerleşimlerin teminine büyük gayret sarf ederek bu kadim kenti bir imparatorluk başkenti yapacak temelleri atmıştır. Kısaca Fatih'in nasıl bir İstanbul/payitaht kurduğu söz konusu defter temelli daha ikna edici ve açık şekilde anlaşılmış olacaktır.

1455 tarihli defterin önemi, üzerinde yapılacak yeni araştırmalarla şüphesiz daha da artacaktır. Burada mühim olan konu bu defterin, üzerinde çalışacaklara sağlam bir metin halinde ulaştırılmış olma halidir. Defteri yayımlayan H. İnalçık, vaktiyle kendisine Bekir Sıtkı Baykal tarafından verilen fotokopi nüshadan hareketle daha neşir gerçekleşmeden önce İstanbul'un iskânı ve topografyası hakkında yaptığı araştırmalarda söz konusu tahrir kayıtlarından çıkardığı bilgileri kullanmış; bilahire ilgili tahririn bir başka parçası olduğu anlaşılan Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde müteferrik defterler arasında aslında öteden beri bilinen kayıtları ekleyerek orijinal nüshayı, kendi hattı destiyle açık şekilde istinsah etmek ve İngilizceye çevirmek suretiyle yayımlamıştır.² Böylece 1455 tarihli tahrir defteri üzerinde türlü şekillerde çeşitli incelemelerin ve yeni çalışmaların kapıları da aralanmış, bu verilere dayalı topografik yerleşim haritaları, bina varlığı, bunları tasarruf edenlerin kimlikleri vs. gibi birçok husus üzerinde çalışmalar hızlanmıştır.³ H. İnalçık

1 Halil İnalçık, *The Survey of İstanbul 1455: The Text, English Translation, Analysis of the Text, Documents*, ed. Emre Yalcın (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2012).

2 İnalçık, *The Survey of İstanbul*, s. 4-5. Başkanlık Osmanlı Arşivi'ndeki parça defter Cumhuriyet Başbakanlığı Osmanlı Arşivi (=BA), Bâb-1 Defteri, Müteferrik nr. D. 36806 içinde s.117-132 arasında bulunmakta olup öteden beri bu kayıtlar çalışanlarca biliniyordu. Merhum İnalçık hocamızı defterin bu parçasından meslektaşımız İdris Bostan haberdar etmiştir.

3 Mesela bk. Mehmet Öz, "1455 Tahriri ve İstanbul'un İskân Tarihi Bakımından Önemi", *Osmanlı İstanbulu*, I, ed. F.M. Emecen-E.S. Gürkan (İstanbul: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, 2017), s. 107-125. Ayrıca Fetih sonrası Perâ'da oturmaya devam eden Cenovalılar ile ilgili

yayımladığı defterin hangi arşivden çıkma olduğunu ve nerede kayıtlı bulunduğunu, muhtemelen kendisine fotokopi halinde ulaştırılanların da bu hususta bilgileri olmadığı için hem ilgili makalelerinde hem de yayımladığı kitapta gösterememiş;⁴ dolayısıyla aslını göremediği için eline ulaşan bu defterin eksik olup olmadığı konusunda da tabii olarak herhangi bir bilgi verememiştir.

Bu bakımdan bu bilgi notunda bu yayımlanan defterin aslının hangi arşivde olduğu, defterin fiziki durumunun mahiyeti ve eksik bir sayfanın bulunup bulunmadığı hususunda teknik bazı tespitler takdim edilecektir.

Öncelikle H. İnalçık yayımladığı 1455 İstanbul tahririnin orijinalinin Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde olabileceğini, ancak kataloglarda rastlamadığını bu yüzden belki de burada kataloglanmaksızın kaldığını veya tasniflerin arasına karıştığını düşünmektedir. Bu tahrire ait olması gereken ve bazı farklı konulardaki defter parçalarının bir araya getirilip ciltlenmesiyle oluşturulan, müteferrik diye isimlendirilen defterin arasına karışan kayıtlar ise “mevkuf evleri” ihtiva etmektedir. H. İnalçık İstanbul sur içini ihtiva eden bu kısmı defterin ortasında Galata kısmının bittiğini düşündüğü yere ekleyerek devam ettirmiş, defterin İstanbul bölümünü böylece başlatmıştır. Galata mahallelerinden İstanbul kısmına geçişte fotokopi nüshada bazı kayıp sayfelerin olduğunu da belirtmiştir. “Büyüt-ı Kostantiniye ki mevkûf-est” başlıklı bu bölüm (forma halindeki ilk kapak başlığı) ayrıca başlangıç sayfasında daha ayrıntılı bir başlık taşımaktadır.⁵ Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, ciltleme sırasında defterin formalarında bir karışıklık yapılmış olup olmadığıdır. Aslında Galata bölümünden sonra fotokopideki devam eden metnin yazılış stili değişmektedir. Fotokopi nüshada baş tarafı eksik olan İstanbul bölümünün yazı stili eklenen defter parçasıyla aynıyet gösterir. Zaten yukarıda da belirtildiği gibi Müteferrik defter içindeki kısım ilgili tahririn başlangıç sayfalarını ihtiva etmektedir. Bu bölüm Vlaherna-Kastel, Eski Balat, Avrantharya, Fila, Balat (1), Badrak (Badrik/Patrik), Balat (2), Bâb-ı Edirne,

tezde de bir bahis söz konusu 1455 defterinin kayıtlarına ayrılmıştır: Padraic Rohan, “The Genoese Levantine Colonies at the Birth of Ottoman Imperial Power: A Framework for Inquiry” (yüksek lisans tezi), İstanbul Şehir Üniversitesi, 2015. Keza Yunus Uğur tarafından bu defter temelli olarak çeşitli çalışmaların yapıldığı bilinmektedir.

4 Halil İnalçık, “The Ottoman Survey of İstanbul 1455”, *Archivum Ottomanicum*, XXV (2008), 5-13; a.mlf, “Osmanlı Galatası, 1453-1553”, *Osmanlı İmparatorluğu: 2. Sultan ve Siyaset* (İstanbul: Kronik, 2018), s. 243-255.

5 BA, Bâb-ı Defteri, Müteferrik, nr. D.M.d. 36806, s. 117'de kapak başlığı, bir sonraki sayfada kayıt başlığı yer almaktadır.

Zağanoz Paşa, Prokambo mahallerini içine alır ve eksik kalmış mahiyettedir. Bunun sonunda “Filibe Kadısı Saraçzade Mevlana Musluhiddin Karaferye kadısının teftiş ettiği defterdir” kaydı ile konuyla alakasız başka bir defter parçasına geçilir.⁶ Bu parça fotokopi nüshasına yazı ve tertip itibarıyla da farklılık gösteren belirli bir yerden itibaren (İnalcık'ın tertibine göre 46. varak) katılır. Kısaca fotokopi nüshada Galata kısmı ile İstanbul kısmının yazıları ve düzeninin farklılığı hemen dikkat çeker. Öyle anlaşılıyor ki Galata defteri başka biri tarafından, İstanbul kısmı ise başka bir kâtip tarafından yazılmıştır. Başkanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan ve İstanbul'un “mevkuf binalarını” gösteren kısmın devamı, yarım kalmış Galata kısmına sonradan defterleri bir araya getirip ciltleyenlerce eklenmiş olmalıdır.

Kısaca bu iki defter parçasının aynı tahrire ait olduğuna şüphe bulunmama ile birlikte esas itibarıyla kayıp başka sahifelerin bulunabileceği göz önüne alınarak bu parçaların nasıl doğru bir şekilde birleştirilebileceği meselesini ayrıca iyice tartışmak gerekmektedir. Defter üzerine çalışacakları bekleyen en önemli tehlike, sayfa karışıklıklarının bulunma ihtimalidir. Yani aslında o mahalleye ait olmayan kayıtların aradaki formanın veya varağın düşmesi yahut ters katlanması sonucu peşinden gelen başka mahalleye ait olması durumuna özel bir dikkat gerekir. Müteferrik defter topluluğu içindeki İstanbul bölümünün belli bir mantıklı sıra izlediği ve Edirnekapı-Balat arasındaki mahalleri kapsadığı görülür. Bunları takip eden mahalle silsilesini, sonradan toplanarak bir ölçüde ana defter haline getirilen fotokopi nüshada- tabii onda da kayıplar ve karışıklıklar olduğunu hesaba katarak- makul bir sıraya yerleştirmek elzem gibi görünür. Nitekim H. İnalcık yazı ve tertip tarzına bakarak böyle bir birleştirmeyi hakkıyla yapmıştır.

Bu meselelere temas ettikten sonra şimdi nerede olduğu konusunda kesin bilgi verilemeyen H. İnalcık'ın yayımladığı ve burada fotokopi diye adlandırdığımız deftere geçelim. Öncelikle bu defterin Osmanlı Arşivi'nde değil Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi'nde çeşitli defter parçalarının bir araya getirilmesiyle oluşturulan –tıpkı Osmanlı Arşivi'ndeki müteferrik defter gibi- bir başka müteferrik defterin içinde bulunduğunu hemen belirtelim. Bu defter aslında K. İ. Bulunur tarafından kaleme alınan ve Galata üzerine yapılan bir çalışmada da belirtildiği gibi TSMA, nr. D. 2203'te, **276b-340b** varakları arasında yer almaktadır.⁷ H. İnalcık'ın yayımladığı fotokopi nüshayla karşılaştırıldığında sayfaların tam

6 BA, Bâb-ı Defteri, Müteferrik, nr. D.M.d. 36806, s. 133.

7 Kerim İlker Bulunur, *Osmanlı Galatası (1453-1600)* (İstanbul: Bilge Kültür Sanat, 2014), s. 18, not 13.

olduğu ve aynı sırayı takip ettiği görülür. Yalnız yayımlanan fotokopi nüshada son sayfa yoktur. Yani buradaki son sayfa eklenen defter açısından olduğu gibi aynı zamanda defterin devamının olup olmadığı konusunda da karine sağlayacak önemde bulunmaktadır. Keza bu defterin baş kısmında **258a-276a** varakları arasında “Tafsil-i Mahallehâ-yı Karaköy” başlıklı Galata/Karaköy mahallerinin tahriri yer almaktadır ve bu şekilde Galata mahallelerinin bir başka kopyası daha ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu formanın dış kapak başlığı: “Defter-i hânehâ-i Karaköy der-Galata” şeklindedir. H. İncalcık neşriyatında bu kısım tabii olarak bulunmamaktadır. Ayrıca söz konusu defter parçası Galata üzerine yapılan çalışmada da ihmal edilmiştir.⁸ Bunun sebebi muhtemelen kaydın başlangıcının başka bir kayıtla iç içe oluşundan kaynaklanmıştır. Hâlbuki Karaköy bölümünü içine alan bu defter parçası tamdır ve sonunda da icmal sonuçlara yer verilmiş görünmektedir. Bundan ileride tekrar söz edilecektir.

Zikredilen parçaların yer aldığı ve fotokopiye esas olan TSMA. D. 2203 numaralı defteri kısaca tanıtabilirdik: burada özellikle II. Mehmed dönemiyle tarihlendirilen bazı farklı defter parçalarının bir araya getirildiğini söyleyebiliriz. Defterin baş kısmında Sofya'ya ait olduğu anlaşılan tahrir kayıtları karışık şekilde yer alır. Sonra Niş (36a-49a), Yanina (52b-89a), Aydonat (90a'dan itibaren) ve arada çeşitli varak parçaları halinde timara yönelik mufassal kayıtlar bulunur. Bunların II. Mehmed'in ilk saltanat yıllarına ait Rumeli kesimi tahrirlerinin birer parçası olduğu, içinde yer alan 850 (1446) tarihinden anlaşılır.⁹ Yine arada top ve tüfek ile ilgili bazı küçük kayıtlar,¹⁰ baştaki Sofya tahririnin devamı, Kratova tahriri (157a-173b); Mengen (Bolu) kesimindeki timar tahrir kayıtları (200b-208a: Burada Zağanos Paşa, Rum Mehmed Paşa'dan boşalan timarlar da var), Birgi, Keles, Kestel, Alaşehir, Tire, Sultanhisarı, Güzelhisar vs. bölgelerin yaya kayıtları (849/1445 tarihli: 209b-257a) mevcuttur. Bunu Galata/Karaköy mahalleleri ve Galata/Karaköy-İstanbul mahalleri tahrir kayıtları (258a-340b) takip eder. Ardından Yenişehir nahiyesinin piyade ve timar ile vakıf tahriri parçaları, Yörük cemaati eşkinici listeleri ile ilgili kayıtlara rastlanır (369b-389b). Daha önceki defterlere ait başka bir parça (Gürle taallukatı piyadeler:400a-412b) ile 857 Safer ayından (Şubat 1453) başlayan Gelibolu liman gelir kayıtları (ki bunların

8 Defterin aslını gören ve ondan sayfalar gösteren K. İ. Bulunur, Galata için karşılaştırılması mutlaka elzem olan bu defter parçasından bahsetmemektedir.

9 Aydonat kısmının sonlarında Hristiyan ve Müslüman timar sahipleri ile ilgili verilerde bu tarih yer alır (127a).

10 Bakır mih, urgan, tuç alımları: 148a. İleride 23 tüfek kaydı da var (155b).

İstanbul'un fetih hazırlıkları sırasına denk düştüğü hemen anlaşılır) bu müteferrik defteri sonlandırır.

Tamamen II. Mehmed dönemine ait kayıtlardan mürekkep bu defter içinde konumuz itibarıyla 1455 İstanbul tahririnin bulunmasının şüphesiz ayrı bir anlamı vardır. Defteri sonradan derleyenler sayfa boşluklarında bulunan XVII. asra ait çeşitli yazılardan anlaşıldığına göre bulabildikleri parçaların zayi olmasını önleyerek bir ölçüde gelecek kuşaklara önemli bir miras bırakmışlardır. Bu kabil anlayışın başka örneklerini mesela TSMK, Koğuşlar 888 numarada kayıtlı erken tarihli bir Mühimme Defteri'nin içinde yer alan okuma kayıtlarından da anlıyoruz.

Defterde yer alan İstanbul tahrir defteri parçalarına dönersek, bu noktada öncelikle H. İnalçık'ın yayımladığı kısımda mevcut olmayan son sayfasının metnine göz atmamız gerekir. Bu bir sayfalık kısım bir önceki mahalleye ait aynı sayfanın hemen arkasında yer almış olması sebebiyle bu mahalleyle ilgili kayıtları tamamlar ve ardından başka bir mahalle adıyla birden sona erer. Bu son zikredilen mahalle başlığı "Mahalle-i Ayasofya, ez-hânehâ-yı ba'zı" şeklindedir:

"[Mahalle-i Büyük Balat kısmı sonu]: Cem'an hâne: 21

Manastır nâm Balatin

--Hâne Aydınlu Süleyman gitmiş, iki süflî hâne, Bolulu Süleyman mütemekkin.

--Hâne Aydınlu Hacı Hızır gitmiş, iki süflî hâne, Sare adlu acûze mütemekkin.

--Hâne İsmail gitmiş, iki süflî [hâne], Dimetokalı Osman mütemekkin.

--Hâne Aydınlu Hacı Nâsif gitmiş, üç süflî hâne, hâlî.

--Hâne Bolulu Halil izinle gitmiş, mevkûf, hâlî.

--Bir süflî hâne, bî-der.

cem'an: 6 hâne

Manastır-ı Meryem

--Bir âlî çardak, hâlî, harâba müteveccih.

--Yirmi süflî hâne ve ulvî hâne on bir ve süflî on bir.

--Üç süflî hâne hâlî, bî-der.

--Sekiz hücre, hâlî.

Cem'an hâne: 35, hücerât: 8, Manastır: 2

Mahalle-i Ayasofya ez-hânehâ-i ba'z.

- Bir hâne-i ulvîsi beş ve süflîsi iki, Gelibolulu Hüseyin mütemekkin.
 --ve mezkûr hânenin havlusunda iki süflî hâne, hâlî.”¹¹

Bu son sayfa bir taraftan Büyük Balat mahallesine ait verileri tamamladığı gibi aynı zamanda yeni bir mahallenin varlığını açıkça gösterir. *Ayasofya mahallesi*. Bu mahalle ile ilgili kayıtlar ne yazık ki şu anda mevcut değildir, belki defterden kopan ilgili forma, bir gün herhangi bir müteferrik parça defterler serisi içinde keşfedilir. Bu son kayıt, elde bulunan tahrir ait eksik bölümün sur içinde hangi semti gösterdiğini ortaya koyması bakımından mühimdir. Bu kayıp kısmın Ayasofya civarı ve İstanbul’un Marmara sahillerine bakan mahalleleri içine aldığı tahmin edilebilir. Bunun ip uçlarını ise Ayasofya mahallesi kaydı açık şekilde göstermektedir.

Bunun dışında H. İnalçık tarafından yayımlanan fotokopi nüshada Galata kısmının (s. 60: vr.46) San Neferzo diye okunan mahallesinin son kısmı eksik olarak gösterilmiştir. Aslında bu defterdeki Galata kısmı, yukarıda işaret edildiği gibi bir başka Galata/Karaköy tahrir kaydıyla bire bir örtüşmektedir. TSMA. D. 2203 numaralı defterdeki Karaköy mahalleleri bölümü müstakil ve tam kayıtları ihtiva ettiğinden bu mahalleye ait eksik kayıtları tesbit edebilmek mümkün olmuştur. Bu bakımdan söz konusu eksik kayıtlar, şu şekilde tamamlanabilir:

[San Neferzo¹² kısmı devamı: **TSMA, D. 2203, 265a**]

“Domeniko Dokerto, el-mezkûr, hâne kepeklidir ?

--Anderye Kalafi, gayri mahallede Tedora adlu bîve mükâtebe ve Zoya adlu bîve mükâtebe sâkinlerdir.

--Hâne 2. Vakf-ı San Zani, bir kenise ev, birinde Tavadato adlu zimmi mutavassıt mütemekkin ve birinde Kaloha adlu avratıyla mükâtebe sâkinlerdir.

Cem'an hâne: 48, hâne-i emîriyye: 3, hâne-i hâlîye: 5

Cem'an ru'us: 47, cem'an ru'us bî-cizye: 11”.

Yayımlanan defterdeki eksiklikleri böylece eldeki orijinal deftere dayalı olarak karşılaştırıp tamamladıktan sonra, bunun bir öncesinde yer alan ve Galata/Karaköy tahrir defteri parçasına geçebiliriz. Bu kısımda yer alan Karaköy mahalleriyle

¹¹ TSMA, nr. D. 2203, 340b.

¹² Karaköy mahalleleri defterinin bu nüshasında mahallenin adı çok açık şekilde “Sanda Kuruz” (Santa Cruz) şeklinde yazılmıştır ki bu durumda San Neferzo okunuşu hatalı görünür (bak. ekteki faksimile).

İlgili kayıtlar H. İncalcık'ın yayınladığı bölümdeki Galata mahalleleriyle önemli ölçüde örtüşmektedir. Yani bu kısmın iki ayrı nüshası ortaya çıkmış bulunmaktadır. Fakat bu iki benzeri nüsha birbiriyle karşılaştırıldığında H. İncalcık neşriyatındaki Galata kısmının, diğer nüshaya göre daha fazla mahalle ihtiva ettiği anlaşılır. Karaköy mahalleri adıyla yapılmış olan tahrir eksik değildir ve tam bir defter özelliği gösterir. Nitekim her mahalle sonundaki toplam hane sayılarını kontrol edip sağlamasını yaptığımızda bunların doğru olduğu ve hiç bir sayfa kaybının bulunmadığı anlaşılmıştır. Burada yer alan mahalleler H. İncalcık neşrindeki Galata kısmında da aynen bulunur. Fakat mükerrer gibi duran bu kısımlar dikkatle incelendiğinde yazım ve imla açısından bazı önemli farklılıklara rastlanır. Öncelikle Karaköy mahallelerine ait eksikliği bulunmayan defterde 11 mahallenin adı kaydedilmiştir. Bu 11 mahalle, Galata'ya ait İncalcık'ın neşrettiği kısımda 24 mahallenin içinde ayrıca yer almaktadır. Bu durum hatıra ilk defterin müsvedde diğerinin ise buna dayalı olarak temize çekilmiş hali olduğunu getirir. Fakat mahalle adlarının yazılışında ve diğer kayıtlarda imla farklılıkları hayli fazladır. Böyle bakıldığında bunların müstakil olarak ayrı ayrı yazılmış olduğu düşünülebilir. Bunun sebepleri belki Karaköy kısmını yazan katiblerin bıraktığı boşluklar olabilir. Zira H. İncalcık neşriyatında Galata'ya ait diğer 13 mahalle daha tahrir eklenmiş görünür. Bunların Galata'nın daha çok Latinlerin yerleştiği kesimleri (Zani Drapoza, Zani Dapdan, Nikoroz Sıkay, Nikoroz Bonazita, Anton de Garzan, Draperyo, Zani di Pagani, Samona, Fabya, Pero di Lankaşko, Yahudiyan mahalleleri) ihtiva ettiği düşünülmür.¹³ Bu durumda önce Galata'nın Karaköy kesiminin sonra da yeniden bu defa Galata'nın tamamını kapsayacak ve ağırlıklı olarak Latinlerin oturduğu mahalleleri de ihtiva edecek şekilde tahririn yapıldığı varsayılabilir. Buna her iki defterin benzeri bir sıra takip etmekle birlikte ifadelerin çoğu kez bire bir aynı olmaması, bazı ciddi farklılıklar bulunması da karine teşkil eder. Her ne olursa olsun bu ikisini müstakil olarak mütalaa etmek ve iki defter parçasının ilgili kısımlarını karşılaştırmak elzem görünür. Galata hakkında 1455 tahriri üzerinden yapılacak incelemelerde mutlaka bu iki parçanın birbiriyle mukayeseli olarak tahkiki lazımdır. Burada bu konuda fazla tafsilata girilmeyecektir. İstanbul'un fiziki yapısı ve tarihi topografyasını bütüncül olarak çalışanların haritalama ve istatistik verileri kullanma açılarından sağlam rakamlar üzerinden hareket etmelerinin

13 Sayılan mahalleler Karaköy defterinde yer almaz. H. İncalcık bu kaydedilenlerin çoğunun ilk Ceneviz surları içinde bulunduğunu yazar (İncalcık, "Osmanlı Galatası", s. 245-46). İ.K. Bulunur da bunları bugünkü topografyaya göre lokalize etmeye çalışır (Bulunur, *Osmanlı Galatası*, s. 124).

önemi açıktır. Bu belirtilen kayıp sayfalar ve Karaköy tahriri kısmı eksik verileri ve tanımlama problemlerini bir ölçüde bertaraf edecek ve daha tam bilgileri sağlayacak raddelerde ehemmiyetlidir.

Karaköy mahalleleri tahriri diye adlandıracağım bu defterdeki mahallelerin adlarını İncalcık neşrindeki aynı kayıtlarla karşılaştığımızda okunma problemi olan ve dolayısıyla konumlandırmada büyük ölçüde sıkıntıya yol açan bazı farklılıkları belirtmek sanırım yukarıdaki satırlarda ne denilmek istendiğini sarahate kavuşturacaktır. Karaköy mahalleleri tahririnde zikredilen 11 mahalle biriminin adları şöyledir: Vartimo Hristo, Kosta Alupedi, Avdaki Momendorino, Yan Vasilikos, Manol Sanda Kruz, Yorgi Uzgunceli, Yani Mavriyani, Gorgonze, Papa Yani, Asana Sodori Ermeni, Kosta İskenepoluk ve Ermeni Nurbek.

Zikredilen bütün bu mahalleler İncalcık neşri defterde bazıları aynı bazıları biraz daha farklı imlalarla kaydedilmiştir. Mesela Kosta Alupedi, Kosta Lupaci; Avdaki Momendorino, Ayod Kimo Monderino; Yan Vasilikos, Yani Vasilikos; Manol Sanda Kruz, San Neferzo; Yorgi Uzgunceli, Yorgi Argencelo; Gorgonze, Gargancı; Asana Sodori Ermeni, Asudar Ermeni tarzında okunacak şekilde kaydedilmiş bulunmaktadır. Bunun dışında bu mahalle başlıkları altındaki hane ve kilise kayıtlarında da bazı küçük farklılıklar gözlemlenmektedir. Karaköy tahririnde kiliseler başlıklar altında daha tamdır, buna karşılık yayımlanan nüshada bazı başlıklar bulunmamaktadır. Mesela Santa Kruz mahallesindeki Ay Yanes kilisesi neşredilen nüshada özel bir başlık altında zikredilmemiştir. Bunun gibi küçük ama önemli olabilecek başka farklılıklar da mevcuttur. Sonuç itibarıyla dikkatlerden kaçan 11 mahalleyi ihtiva eden bu tam tahrir defterinin mutlaka inceden inceye tahkiki ve diğer kayıtlarla karşılaştırılmasının yapılması mevcut bilgi dağarcığımızı daha da ileri seviyeye taşıyacaktır.

Burada belirtilmesi gereken başka bir husus, yukarıda da temas ettiğimiz üzere Galata tahriri ile İstanbul kısmının tahririnin aynı zamanda yapılıp yapılmadığı ve ikisi arasında amaç itibarıyla bir farklılığın bulunup bulunmadığıdır. Defterlerin tertip tarzının, yazı şeklinin birbirine benzemediğinden bahsedilmişti. Tutuluş gayesi itibarıyla da benzeri bir farklılığın söz konusu olduğu açıktır. Çünkü Galata/Karaköy bölümü vergilendirme amaçlı hane tesbiti yaparken, İstanbul kısmında meskun veya boş hanelerin sayımı gerçekleştirilmiştir. Geneli itibarıyla zaten eksiklik bulunan İstanbul tahririnde mevcut mahalle varlığında bütün hanelerin Galata defterinde olduğu gibi gösterilmiş olup olmadığı konusu da ayrıca mütalaa edilmelidir.

Ekte Karaköy mahalleri tahririne ait defterin faksimile metni, neşredilen nüshanın eksik sayfasının görüntüsüyle birlikte yer almaktadır. Bunun çözümü ise konu üzerinde çalışan meslektaşlarıma aittir. Bu notlarla yazımı sonlandırırken, Karaköy mahalleleri tahriri defterindeki 11 mahalleye ait icmal sonuçları ihtiva eden son sayfasını aynen aşağıda kaydetmiş bulunmaktayım. Bu kayıtlara göre 11 mahalledeki hane sayısı 515 olup buradaki yaşayan hane sahipleri ve oturan nüfus 544 kişidir. 10 kilise olduğu not edilmiştir. Vergi ve kira verdikleri anlaşılın 544 kişinin 373'ünün cizye ödediği dikkat çeker. Bunların da kendi içinde kategorileştirildiğini, zengin, orta halli ve fakir olmak üzere üç kısımda mütalaa edildiklerini görmekteyiz. Üç kategori arasında fakir kayıtlılar daha fazladır. Öte yandan dul kadınların (bîve:106 kişi) sayısı az değildir. Ermenilerin ayrıca yazılması da anlamlıdır. Sekiz kişinin ise kaçtıktan veya esir alındıktan sonra yeniden gelip evlerine yerleştikleri not edilmiştir. 544 kişiden cizye vermeyenlerin sayısı 171'dir. Dul kadınlarda ise bu sayı 61 olarak belirtilmiştir. Hanelerden 18'i miriye/devlete aittir. Bu binalardan kira alınanlar 16 kişidir. Bunların da anlamlandırılması gerekmektedir. Ayrıca defterdeki kayıtlardan hareketle fetih sonrası İstanbul'un gayrimüslim halkı hakkında yeni istihraçlar mümkün olabilir. Ancak bunun diğer tahrir kayıtlarındaki rakamlarla beraber mütalaaasının, daha doğru bir fetih öncesi ve sonrası İstanbul'unun bina ve insan manzaralarını ortaya çıkaracağına şüphe bulunmaz.

[Karaköy Mahallelerine ait defterin icmal kısmı: **TSMA, D. 2203, 275a**]

“Cümletü'l-mücmel hâne: 515

-minhâ hâne-i emîriyye: 18, minhâ hâne-i emîriyye bâ-ücret: 16,
minhâ hâne-i emîriyye bî-ücret: 2

Cümle kilise: 10

Cümle dekâkîn: 7

-minhâ emîriyye bâ-ücret: 3, minhe'l-bâki gayr-i emîriyye: 4

Cümle ru'us: 544

-ru'us-ı zımmiye: 373

-minhâ gani zımmi: 31, minhâ zımmi-i mutavassıt: 84, minhâ
zımmi-i fakir: 92, minhâ bîve-i zımmiye: 106, minhâ Ermeni
zımmi: 60.

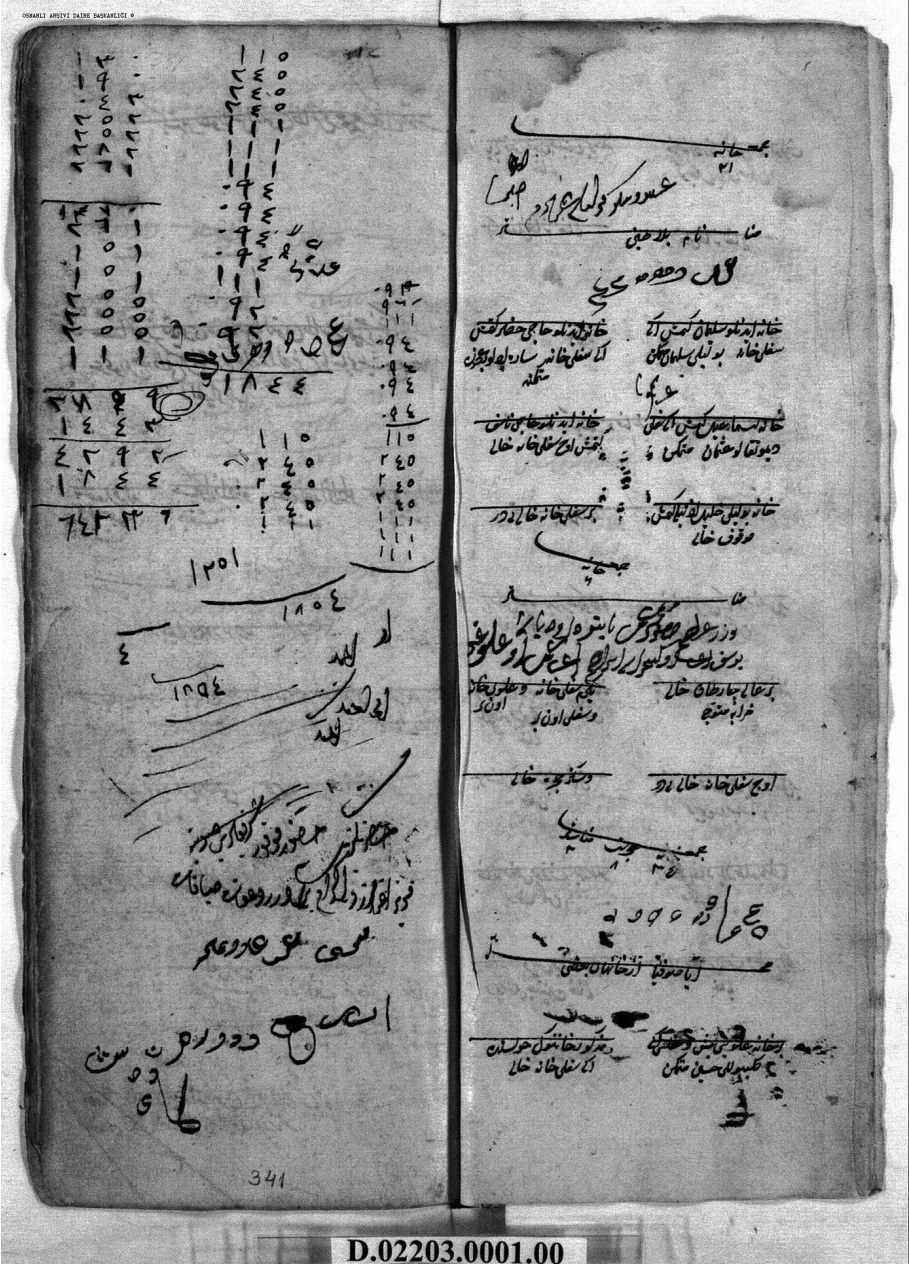
[275b] –minhâ ru'us-ı bî-cizye: 171, minhâ mutavassıt-ı bî-cizye: 32,
minhâ fakir-i bî-cizye: 62, minhâ bîve-i bî-cizye: 61, Ermeni bî-cizye: 16

- Tafsîl-i mükâteb ve mu'tak ki gine evlerine gelmişlerdir
-Mihali adlu pabucî mükâteb, avratıyla gine evinde olurlar.
-Filya adlu mu'tak gine hânesine gelmiş sâkin.
-Derendefilos adlu mükâteb gine evinde sâkindir.
-Astoriyos adlu mükâteb gine gelmiş evinde sâkin.
-Todoros Sankiyo adlu mükâteb gine evinde sâkin.
-Hristofa adlu esîr gine evinde mutasarrıf.
-Pirovagarsu adlu mükâteb gine evinde gelmiş sâkin.
Zani Resiva adlu esîr gine evine gelmiş sâkin.
Cümle: 8.”

Öz ■ İstanbul'un fetihten hemen sonra yapıldığı bilinen 1455 tarihli tahririne ait defterin Halil İnalçık tarafından yayımlanması, İstanbul tarihi üzerinde çalışacaklar için çok kıymetli yeni bilgilerin ortaya çıkışına vesile teşkil etmiştir. Bu tahrir Osmanlı fethi öncesi İstanbul'u hakkında olduğu kadar, fetih sırasında tahribata uğradığı belirtilen şehrin durumu hakkında da son derece müdellel bilgiler vermektedir. H. İnalçık, defteri yayımlarken kendisine ulaşan fotokopi nüshadan hareket etmiş ve arşivlerde yaptığı tahkikata rağmen söz konusu defterin asıl nüshasına erişemediğini beyan etmişti. Öncelikle bu defterin aslının bir araştırmaya da konu olarak Topkapı Sarayı Arşivi'nde dağınık kayıtların yer aldığı bir derleme defterin içinde bulunduğu tesbiti yapılmıştı. Bu tesbitten hareketle tarafımdan yapılan inceleme sonucu yayımlanan defterin bir sayfasının fotokopi nüshada bulunmadığı, ayrıca daha önce dikkati çekmeyen bir başka Galata/Karaköy mahalleleri tahririnin daha mevcut bulunduğu görüldü. Bu araştırma notunda konuyla alakalı değerlendirmenin ardından eksik sayfaların metinleri okunarak bugünkü harflere aktarımı yapıldığı gibi yeni tesbit edilen ve Karaköy mahallerini içine alan tam bir defterin tanıtımı, ne gibi katkılar sağlayacağı üzerinde duruldu. Ayrıca defterdeki kayıp sayfalar ile Karaköy mahalleri kayıtlarının orijinal görüntüleri de yazının sonuna eklendi. Böylece söz konusu defter parçaları, üzerinde yapılacak yeni çalışmalar için daha tam ve eksiklikleri nispeten giderilmiş halde istifadeye sunulmuş oldu.

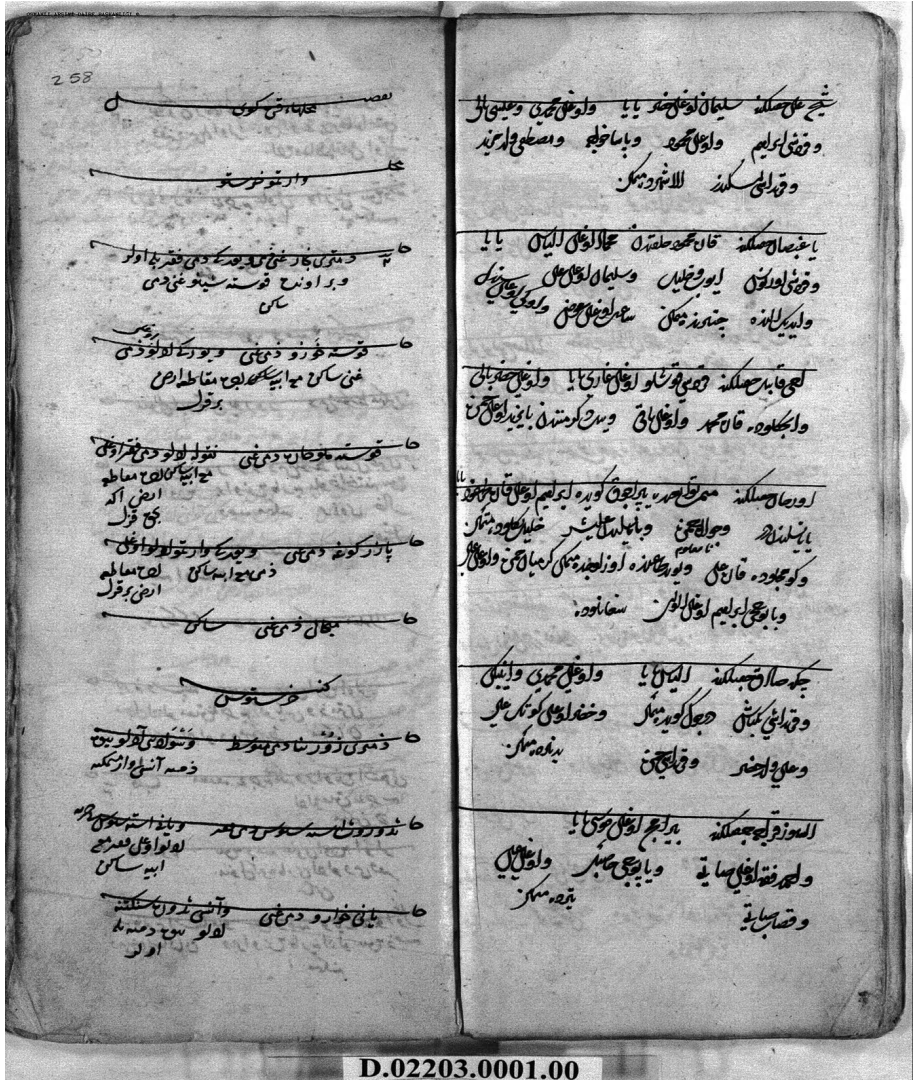
Anahtar kelimeler: İstanbul, Tahrir defteri, 1455 tahriri, İstanbul Topografyası, Galata tahriri, Karaköy mahalleleri.

Faksimile I: H. İnalçık neşri nüshanın kayıp son sayfası

D.02203.0001.00

Faksimile II: Karaköy Mahalleleri Tahriri [TSMA, D.2203, vrk.258a-276a]

D.02203.0001.00

چای یورک رحمانی و میلسوط و یاولمشو لهو
نقد و میله اولر و براوند بزظام انج
له مساطم ارض اولر

چای زلفه و بیره و یاولمشو و اربینی سو و کتبه
میلسوط میلسوط

چای کورنه کمالی سو و دهنه میسکه

چای آغشی سو و دهنه میسکه

چای منول ابوقال پوروز دهنه میلسوط

چای منول دور نوز دهنه میلسوط کندی قوش
اوج بر اونج ماریه بلوخا خنده سو
دهنه میسکه کراوی خاک

چای منغان بابوچن ذمی نقد کتاب اوچین
کینه او نه کتین

چای یورک کمالی سو و دهنه میسکه

چای کورنه ذبیح سو و دهنه عین اولر
منول لهو معتق جرم کویس و ذمتی
امالوس لهو دهنه میلسوط میسکه

چای قلیا معنه سو و دهنه میسکه و براوند استغولی
لهو معتق جرم
مکان سو

چای خازین سو و دهنه عین اولر
منول کرمه ماری لهو دهنه
مکان

چای ماریه استغولی سو و دهنه و یاولمشو اولر
دهنه میسکه ماری لهو سو و دهنه
مکان

چای زلفه و بیره و یاولمشو لهو
صنوع انجین و طظم ملج
دهنه میسکه

چای کورنه کمالی سو و دهنه میسکه
میلسوط میلسوط

چای آغشی سو و دهنه میسکه

چای منول ابوقال پوروز دهنه میلسوط

چای منول دور نوز دهنه میلسوط کندی قوش
اوج بر اونج ماریه بلوخا خنده سو
دهنه میسکه کراوی خاک

چای منغان بابوچن ذمی نقد کتاب اوچین
کینه او نه کتین

چای یورک کمالی سو و دهنه میسکه

چای کورنه ذبیح سو و دهنه عین اولر
منول لهو معتق جرم کویس و ذمتی
امالوس لهو دهنه میلسوط میسکه

چای قلیا معنه سو و دهنه میسکه و براوند استغولی
لهو معتق جرم
مکان سو

چای خازین سو و دهنه عین اولر
منول کرمه ماری لهو دهنه
مکان

چای ماریه استغولی سو و دهنه و یاولمشو اولر
دهنه میسکه ماری لهو سو و دهنه
مکان

Handwritten notes and signatures in the left margin, including names like 'حاجی' and 'امیر'.

ح ۳ مودل مورک ذمی متوسط مکیں و پراونج
 و آورکنه آهوقینا ناس من ذمه با اولر و پراونج
 یفدرک براس کونخ لهو دی متوسط مکیں
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک دی حق ا؟

ح ۴ یورک دصا ص برسن ص متوسط مکیں له
 مقاطه لرص سو اولر ذمت قرک دی حق ا؟

ح ۵ قومی مارکراس سو ذمه مکیں حله
 اولر یان یظلا و نوس لهو دی متوسط مکیں
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۶ ماریه ماورکنه سو ذمه مکیں حله اولر
 اجنح جام صام نول مکیں
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۷ میکان موش یولندی دی متوسط
 واستلیا نوس لهو ذمه مکیں دی حق
 اینه مکیں ما طه لرص سو اولر
 ذمت قرک

ح ۸ میکان دجه دلم کیش سده کالان حجه
 متوسط مکیں و قین اناس من ذمه با اولر
 ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۹ ارین میز با تم سو ذمه مکیں و فوشه
 میز با دی لهو اولر حجه صه و پراونج دی
 کوزم با اولر له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۱۰ ارین توقجه اری مقول کندی سو ذمه
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۱۱ مقول کونکلی ذمی حق مکیں حله
 ما طه لرص سو اولر ذمت قرک
 اری حق قرک

قوسه ابو پری

ح ۱ میکان مقول ذمی حق مکیں و مار کجور من لهو
 ذمه سو اسی با اولر
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۲ صولان لو پدی دی متوسط مکیں

ح ۳ یورک کوش و دی متوسط مکیں و اری
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک لهو اسی سو ذمه با اولر

ح ۴ کیمه و سینه سو ذمه مکیں و نلور
 لهو مکیں با اولر له اری سو اولر ذمت قرک

ح ۵ پلنچ پورستو عری حله مکیں و اری
 قوسه لهو کاب عری تبه و اری منو و فوشه
 دی متوسط مکیں

ح ۶ یز نوره عری حله مکیں و اری
 میکان فارنه لهو کاب عری تبه و قین کسبا با اولر
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۷ دیو انیز لوقو ذمی حق مکیں و پراونج
 میکان پروفز لهو دی حق مکیں
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۸ کیده تو اری حله مکیں و فوشه
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۹ الکس یغوشو ذمی متوسط مکیں
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۱۰ قوسه ابو پری ذمی متوسط مکیں
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

ح ۱۱ مقول و اری ذمی متوسط مکیں
 له ما طه لرص سو اولر ذمت قرک

حدود انوشندریه

مکان خویو در می متوسط ممکن

قرطاسو وضعه بیو منگنه وراوتس
مکان اندوریکرا و علی ممکن در می وسط لوج
ارض لیرس بی
قرطاس

حدود ندرورقا در می متوسط ممکن مقامه
ارض بیس امربه بی قرطاس

حدود وزل در می متوسط ممکن
واحدند ندرور و رابینه لاجو فیه بیو
بله اولر

حدود انوشندریه در می بی ممکن
واوغلی یاند در می قرطاس اولر
اجرا ارض در می اولج صندرت

حدود مندارقان در می متوسط ممکن
ارن لاجو وضعه بیو بله اولر لاجو ارض
در می قرطاس

بابا اندون عجمه بیو
کلس اوکی معاطله قرطاس
بیو اوج

حدود ابوغالی در می بیو
معلوم دکل او بیو اگر سنده در می اگر کتاب اولر
عجمه لاجو ارض در می قرطاس

حدود انوشندریه در می بیو
در می اگر قرطاس

حدود منوشندریه در می متوسط ممکن
عجمه ارض بیو اولر ارض بیو و بیو
قرطاس نهر ارض

حدود انوشندریه در می بیو
لاجو وضعه بیو منگنه ارض بیو و بیو
قرطاس نهر ارض

حدود ندرورقا در می بیو
لاجو معاطله ارض بیو
اوج قرطاس

حدود ندرورقا در می بیو
لاجو معاطله ارض بیو
اوج قرطاس

حدود ندرورقا در می بیو
لاجو معاطله ارض بیو
اوج قرطاس

بابا انوشندریه در می بیو
لاجو معاطله ارض بیو
اوج قرطاس

حدود ندرورقا در می بیو

قال بیو وضعه ممکن

حدود ندرورقا در می بیو

Handwritten notes and signatures in the bottom right corner, including names like 'محمد' and 'محمد' and some numbers.

کا کزبانہ نسا رازہ دیمه نسا بیکمه واوغلی
فردخوست که لقلو ذمی می بکنر ناسله انبیک
النی اوی وار کراوی حال ویرین فرودانکوس
لهلو ذمی می بکنر ویرین بکسانه لقلو ذمی
سوغ بیکمه ویرین مارولس کزمالس لقلو
ع جرمه بیکوس ویراناس وار کزیرتیمه ایچ کینر
کلیس ویرین یوریزمنوب لوز لقلو
ذمی مویط ویرین

کا دیو لوس بقوس ذمی می مویط

کا دیوی مندر لوس غوی کلوق اولر ندوس
ع عونه لهلو عجمه مویط قوم لوی کینر

کا ایچکی کرامتو غوی لایه فریکه فلوس
مسیح جرمه میس

کا ایچ کله ذمی مویط میس

کا قهر تو نه عورت غوی اولر من اوی
وار مقصص بکمال بزمه اکلو له لو کاش می
بزمه بزمه لهلو عجمه ویرین بزمه یوز
بوکلیم عجمه فدی میس ویرین ویرین
خال که اوی لایه لو اگر کز

کا قوطاسو طانه مویط بالقی منول کمال
عجمه میس

کا ندورس سنقو کمال میس فروسنه
اولو عویط بوغ حاج ویرین له لوی
هدی که

کا بودی اسباب غوی کلوق اولر
خانه فاک له لوی بزمه

کا بان بیاد ذمی می میس له لوی بزمه

کا فوکه فرابوزنلو ذمی مویط میس
له لوی اوج بزمه

کا کجوه زبانی غوی اولر کزبانه لقلو
بوغ دیمه بیکمه معاظمه لوی می بزمه
براصدور

کا یانه غونارن غیواهن اولر طایه حال
معاظمه لوی ذمی بزمه

کا منالو واردال ذمی مویط میس ندورس
لهلو اغلیلم ذمی مویط ایچ لوی بزمه
براصدور

کا ذمی ندورفا اندکده ندورس لقتوس
ذمی غنی میس معاظمه لوی بزمه

کا مکار بول ایسی واوغلی یانه بول ذمی
مویط میس معاظمه لوی
ذمی بزمه

کا لوزدار و اندکده کال له لو کاش می
له لوی بزمه

کا اندره بزانول ذمی مویط میس

کا یانه غولت قوم لوی عجمه کینر کاش
عجم له لو سلم له لوی میس عجمه کینر
معاظمه لوی بزمه

کا بیکانه ذمی بوغ بیکمه له لوی بزمه
کوزا

کا دیمه مندارنه اندکده دیمه غوی میس
کال اندکده ویرین
له لوی بزمه کوزا

کا اندریمه قصاب غوی اولر بزمه کال
طایه حال له لوی بزمه کوزا

کا ارمین صفا ذمی میس بزمه له لو اناسی بوغ
بیکمه

کا یانه چنکر ذمی مویط میس

کا زینو انوس بزمه لوس دیمه میس بزمه
مکار برابرس ویرین اناسی ندوس
بیکانه شیمان
عجمه

263

حاصل باشد ~~و اوغلی یان دمی قلم~~
مکن

حاصل و زینت ~~بوی مکن~~

چا وارد الو المکره ~~براون بکنه لالو~~
عرب معتم مکن ~~براون برعوض صعبه~~
بوی مکن

کسب ایز کول

حاصل و زینت ~~ذمی متوسط مکن~~

حاصل کوی غیری اوون اولر ~~خاجار~~

حاصل ایز مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~اوغلی~~
ذمیری چرالانو ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~برایم~~

حاصل چرالانو ~~ذمی متوسط مکن~~

چا صوفی لالو ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
اندرت ~~لالو ذمی قلم~~ ~~مکن~~

حاصل مکن ~~بوی مکن~~ ~~غایار اولو مکن~~
عرب مکن ~~بوی مکن~~
اولی مکن

حاصل مکن ~~مغول اولو مکن~~ ~~براون~~
مکن

حاصل مکن ~~یا اولو مکن~~ ~~مکن~~

حاصل مکن ~~بوی مکن~~

حاصل مکن ~~خاجار~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
اننون ~~لالو اوغلی~~ ~~ذمی متوسط مکن~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~

حاصل مکن ~~مکن~~ ~~اننون~~
لیبیم ~~بابایانو اولو مکن~~ ~~مکن~~

حاصل مکن ~~مکن~~
براونی خال ~~لهه ایز مکن~~ ~~اوغلی~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
قایل ناسی ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
براونی ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

حاصل مکن ~~ذمی متوسط مکن~~ ~~براون~~
لالو ~~مکن~~ ~~اولر~~

D.02203.0001.00

محول صفت قر و ز

ط بیان ز ششانی هم الهج اسرا و کس طیاره بر
منول و هج له لو دمی صد من له انم هر می دیگر

ط کس خور پر سن و هج او را ی کنه صفاری
را س میهن

ط قر س له لو را و نکلان جریانه صبا و کلن ندر سن
له لو دمی متوسط میهن

ط ندر و رس له لو کده خانه خار

ط محول صفت قر و ز دمی متوسط میهن و او را ی
کار

ط ندر و رس بیوشن ذمی قدر میهن

ط مقار نشی دمی متوسط میهن

دفعه کوز دا و ط روا هر که به حله قرین متوسط
قر س ذمی میهن

ط بیان خورنارس دمی متوسط میهن

ط دن در دسا دمی متوسط میهن او را ی
معا طه ارض هر می بر الهی اول کار

ط ذمی مدتی غور شو دمی متوسط میهن

ط قر و شو سله مانه ذمی قدر میهن

ط قال دله نوی حکمه

ط کس را اعمی قوج میهن دورین ندر و رس
له حره میهن نو اکر او و هج او را ی کنه
ای یار سن

ط زاوی بیوان عارضه بایس جره میهن
و سلفه قزای اصدار میهن

ط کنه ای بایس

ط بیان پر شو دمی متوسط میهن

ط بیان فاما تو عین او اول بر او سن
یوری مقوم جی کاس جره میهن و بر او سن
منول فاما تو سن له لو دمی جره میهن

ط کلا طه ریه بر او سن خراسته او لو کانه
میکنه و بر او هج خار

ط اندر خیار دمی متوسط میهن ششانی
وار منقاس بر نه قر س او بر نه دمی قدر میهن
و بر نه در عارته له لو سن ذمی میکنه و اکر
او خار

دفعه و او رس کوز را بایس میهن و بر سن
قر و بری له لو دمی متوسط میهن

ط بیان اشتنا سته دمی متوسط میهن
و بر نه یوری له لو مکات میهن

ط کوز سله کله جره میهن

ط ابرو سوله ذمی نوی میکنه

ط قوسه انکسورن سیدر کله خانه خار

ط بیان موشو ذمی متوسط میهن

ط و اناسی سن و دم سله اول

ط خراست اول ای میهن

ط یازده خار و هم الهج اسرا و کس طیاره بر
محول له لو دمی خورن ارضی له لو کانه یوری
له انم هر می بر الهی اول کار

دفعه کوز دا و ط روا هر که به حله قرین متوسط
قر س ذمی میهن

ط کا ماضیہ لہو سو دینہ اللہ معاظم لریض
لعمرو اگر فخر

کنستانتینوپول

ط واصل کوس بکر کوس غیر اولی کا پتلا
مناظر اصل مدرس اگر فخر

ط بدورس اسپاگ ساوند دین منوط ہمیں
مناظر امرہ اگر فخر کیونہ لو
قین اناسی سو دینہ بیا سکا

ط حال واصلیز ذمہ ہمیں معاظم لریض
امرہ اگر فخر

ط بابا اردون غراون براونہ تو قورن
لہو دین منوط ہمیں وراونہ آریں لہو
سو دینہ ہمیں

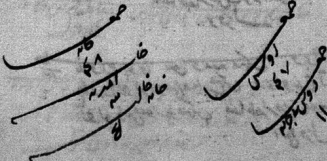
ط نامبول اندو کہ طہ ورف کسم صا زاز
پراسوئہ لہو مکاشہ یل بیلر کن

ط قارو دین غنی ہمیں و منول ویاغ
لہو او غلہ ہمیں دنیان فخر لریض لریض
مناظر لریض
درس فخر

ط دمنقو دقرو اندو کہ طہ کیکلیں

ط اندر بہ قلابی غری طکرہ لرون لہو
سو مکاشہ و زویہ لہو سو مکاشہ لریض

ط ورف صا زاز بکشم او لریض
تو آوا تو لہو دین منوط ہمیں و زینغ
قالوق لہو عورسا مکاشہ ساکن لریض

ط ہوسا یابو دین منوط ہمیں وراونہ
مگر

ط ہوسا یابو دین منوط ہمیں وراونہ
مگر

ط بیان جو پوچھ اندو کہ صا زاز لہو دین
اوسنی ورف ہمیں

ط منول تو ما یابو دین منوط ہمیں معاظم
ارضی لریض

ط دنیوی چاوش دین منوط ہمیں و سوندر
لہو کار یابو اولر دجس

ط ارون پاسا تو دینہ سو مکاشہ و شولہ
کویا کس با اولر کا شہ جرس

ط کیرا دینہ ہن

کنستانتینوپول

ط نوم اللہ کیمیں عورسا سو دینہ
ہمیں

ط قومہ برنو نوم اللہ کیمیں طہ مدرس
مناظر لریض لریض سو فخر بکر

ط اندر و زینغرا شہا طہ صا زاز ہمیں

ط وصل کوس دقرو ہمیں بکران علاقہ
یر وراونہ مکاشہ جرس ہمیں لریض
نوم اللہ کیمیں

ط بیان دو پوچھ یون غیر اولر
براونہ آریں بظاہر دینہ سو مکاشہ
و براونہ مرہ لہو مکاشہ

ط یونی چرا کورن جرم اللہ کیمیں بنا امرہ
لہو بنا اللہ کیمیں بری ورف لریض لریض
مناظر لریض سو فخر

ط بابا کویا یون دین منوط ہمیں
مناظر لریض مدرس اللہ کیمیں

ما قریب ذکر باد دمی مشورظ میکن
و تراوی حکام اجزا کو یوزی اولو الفاع
و ری باش خانه مسم صمطی الفاع و کویکل
معاظله مرضی سوه امریه اون اوج قول

ما یله بولوی دمی می میکن و تراویس یانه
له لو دمی کویکل و تراویس معاظله سوه مکاب
مکنه و کویکل معاظله مرضی سوه بوی
قول

ما لو دج بوزن دمی مشورظ میکن معاظله
مرضی سوه امریه قول

ما قوسمه کویکل علقوه درجه و اندوه
له لو اول کتاب بد اولو معاظله مرضی اصلح واری
کس بو ویرایش

ما یله سوندک اورط فراویس و مرضی سوه کس
خانه امیره عیبه ذنقوله درجه کویکل و یله
له سوه امیره یوزاک
ویانه قانون قضا و کاسه درجه میکن مناظله
سوه امریه قول

دکا قاتره یوم الفاع کس دکان امیره منزل
قاقلیز له لو استنبول الفاع اوج سوه
له لیه الفاع قول

دکا پیرو و لو المکره معاظله مرضی سوه
امیره قول

ما یوزک اورغول ذمیر و کاسه معاظله
امیره سوه قول

ما کوی و مرضی ایوین کس معاظله مرضی سوه
قول

دکا اتون حساب یوم الفاع کس دکان امیره
پار کویکل له لو مرضی الفاع کس قول
سوه امیره قول

بورک اورغول

ما زور وانه عیوی اولو کس سوه و
خانه حاب معاظله مرضی سوه اوج
قول

ما ذمیر کرسه یوم الفاع کس خانه امریه
ندوه له لو حصه سوه درجه میکن له سوه
قول

ما یاندسه ماسا و کس میکن در عیبه امینه
سوه حراسی و مرضی میکن و نوله له لو دمی کویکل
اورغول و یوزک له لو درجه کویکل اوعلی با
ساکتله معاظله مرضی سوه
قول

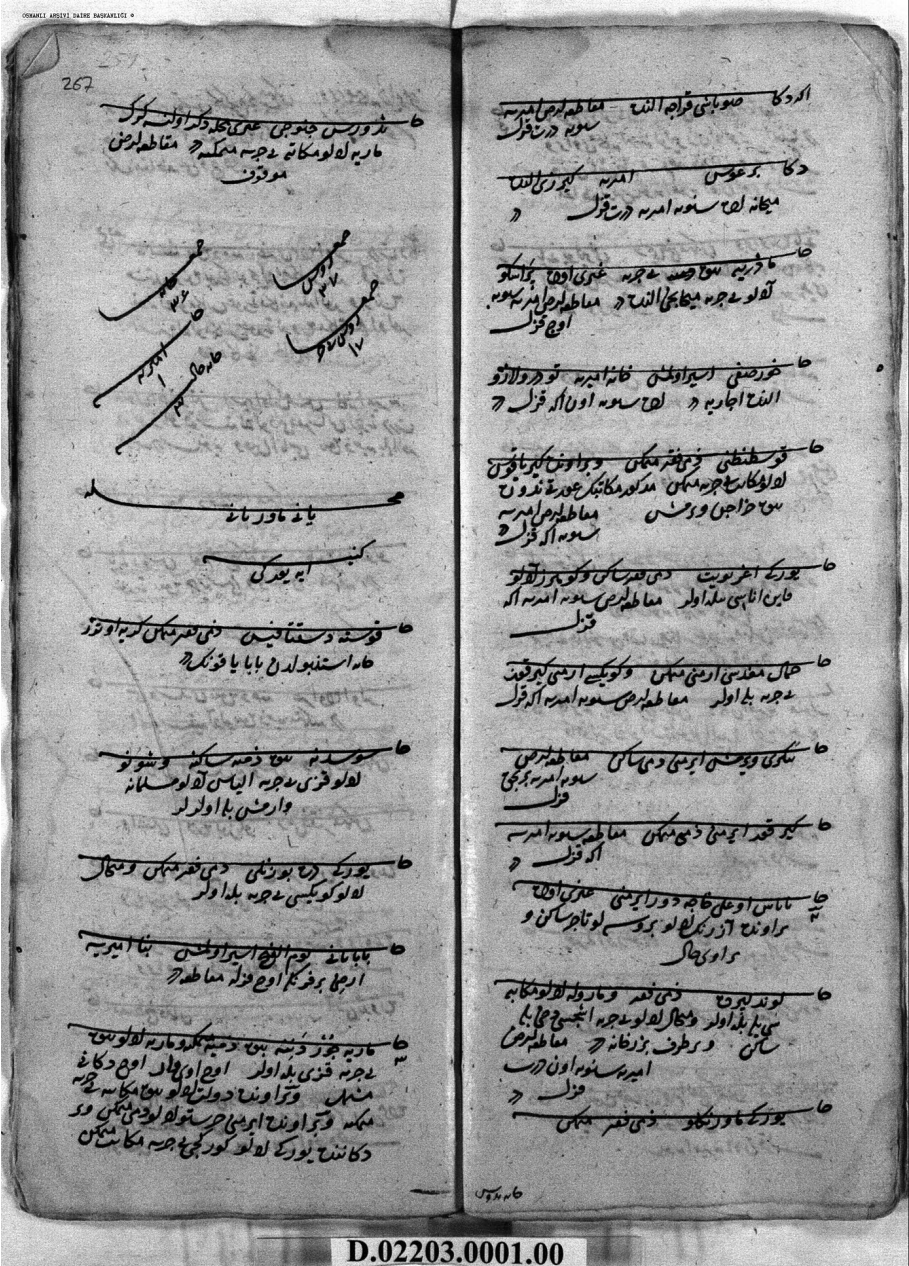
ما اصهر نو ذکر باد و عیوی کس خانه کویکل
کویکل له لو اجزا کس الفاع خانه کس
مکره کس خانه معاظله مرضی سوه
قول

ما یاندسه و سوه با یانه کس خانه کویکل
یوم الفاع کس ظاهر امیره یوزک کس یوزک
ذمیر و کس یوزک صا و له لو ذمیر
مکن و کس ذمیر سینه کویکل
فهم کویکل استور کویکل دمی و کس
و کس صا له لو کس خانه کس
له سوه اولو قول

ما کس ایوین دمی
مکابن با اوعلی ایوین دمی میکن معاظله مرضی سوه
امیره قول

دکان اندریه سوزو سوزو
معاظله مرضی سوه امریه
قول

ما ندوه چکا سوه دمی میکن و تراویس
خانه له لو و یوزک کس و تراویس آندوه
له لو ذمیر و کس معاظله مرضی سوه امیره
الفاع قول

267

اگر دکا صوبائی قراجہ اللہ معاظہ میں امیر ہے
سومہ در قزل

دکا بروجوس امیرہ کپورزی لکنا
مجانہ لہا سومہ امیرہ در قزل

دکا قزلبے ہوا چند ہجرہ عوی اوں پکاسلو
تہو لہو جہہ مکالمی اللہ معاظہ میں امیر ہے سومہ
اوج قزل

دکا خورشیدی اسپر اولن خانہ امیرہ توہر اولازو
اللہ اجاریہ لہا سومہ اوں اک قزل

دکا قزلبطنی فریفتہ مکانی در اوں کور باقون
لہو کور سہ جہہ مکالمی مکور مکالمی عیرتہ ندون
سومہ حاجون ورمش معاظہ میں امیر ہے
سومہ اک قزل

دکا بوردک اغرنوت دی نصرتی کوکوز لہو
قارن انامی بد اولر معاظہ میں سومہ امیرہ اک
قزل

دکا حال مقدسی ارمنی مکالمی وکوکیہ ارمنی پورقوز
عجرہ بد اولر معاظہ میں سومہ امیرہ اک قزل

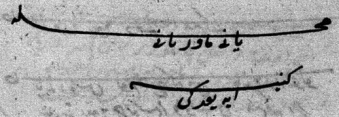
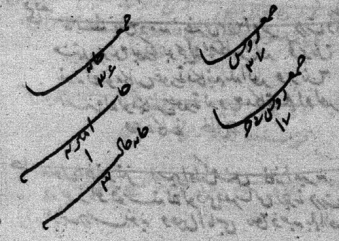
دکا سنگری وچینس ارمنی دی سانی معاظہ میں
سومہ امیرہ بروج قزل

دکا کیکو قور ایمنی دی مکالمی معاظہ میں سومہ امیرہ
اک قزل

دکا ماماس اوعلی حاجہ دورا ارمنی عوی اولر
سراوند آزرینک لہو بروج لوتاج سانی و
سراوی چاک

دکا لوند لہو ذہنی نصرتہ ومارولہ لہو کور باقون
سہ بل اولر وچاک لہو عجرہ انجی چا با
سکان و طرف زخانہ معاظہ میں
امیرہ سومہ اوں قزل

دکا بوردک ماز ککو ذہنی نصرتہ مکالمی

دکا قورسہ دستمانین ذہنی نصرتہ مکالمی کور باقون
قار استنبول دی بابا با قوزل

دکا سومہ لہو ذہنی نصرتہ مکالمی وشتونو
لہو قوزی عجرہ ایمنی لہو مکالمی
وارمش با اولر

دکا بوردک ارمنی بوزنہ ذہنی نصرتہ مکالمی وچاک
لہو کوکیہ عجرہ بد اولر

دکا بابا مانہ سومہ ایمنی اسپر اولن بنا ایمنی
ارمنی برفر کوز اوج قزل معاظہ

دکا ماریہ جوز ذہنی نصرتہ مکالمی ومارولہ لہو کور باقون
عجرہ قزلی بد اولر اوج او اولر اوج دکا
مشن وکراوند دولت لہو مکالمی وچاک
مکالمی وکراوند ارمنی نصرتہ لہو ذہنی مکالمی و
دکانن بوردک لہو کوز عجرہ مکالمی

ح ۳۱ حاریه لوبچی عودتہ بیق دصہ ہمکنہ و بوسنہ
لہو بیق فزی ذصہ بل اولر وینا وی سوزن
دی موزن دمی سکن ورتن بوزانو صاق
لہو فز دی با الہ

ح ۳۲ حاندر فلا فچی دمی مویط ہمکن و براون
باباز منول ہمکن حالی مدکور کینید ذمی
وباقی اولر خلا

ح ۳۳ یاز ماورنا دمی فخر ہمکن و براون
قوستنہ لہو دمی فخر ہمکن

ح ۳۴ کلاد بیق دصہ مکر نوم لہو ارکی فخر

ح ۳۵ صاق ورتن بوزانو اولر ورتن فخر
براون واصلی چانقور دمی فخر اجازت
سکی ورتن حاجی لہو سلمان عودتہ
کافح اناس کتور لہو سوب کتتہ
سن فز ورتن اوج فز

ح ۳۶ بوزنکی اوسدی دمی ہمکن مقاطعہ
ارضی سوب امیرہ بوز

ح ۳۷ یاز سر ماوسن دمی فخر ہمکن و براون
فرتن لہو دمی فخر ہمکن

ح ۳۸ یوزک طریح دمی فخر ہمکن

ح ۳۹ صاق ارضی ذمی المدکور فخر خلا

ح ۴۰ فرتن اسکدر اناسی حکم سنک مدکور
ویوزک فاقعی دمی فخر ہمکن

ح ۴۱ پرو دتہ فرتن فرتن لہو بیق ورتن
چیم فرتن بود ورتن لہو سن مدکور اوی
دومنتوزن لہو فرتن فرتن دیم بوی اوس
السن لہو ورتن حکم ارضی خفط جرس
بهر سکن لہو سنوہ الیسن اچ

ح ۴۲ ازارق بیق دصہ ہمکنہ

و برن کورنوس کلکیس کا سکی وری عامه بوزن
حضرت لہو کر عوی لہو ذکر اولر کولک جمجم
لکی مقاطعہ سی اوج فز

ح ۴۳ فانتسہ بیق دصہ غریب اولر ورتن
عشتم بوزن یوزک بوز لہو کاس اولر ورتن
نقول لہو کاس عودتہ مکانیہ الہ ورتن
اسز لہو کاس عودتہ نوز مکانیہ اولر
ویرد کانه خال

ح ۴۴ منول اختونر اس اولر کاش فخر
بوزانو فرتن لہو دمی فخر لہو فرتن
فزل ورتن ورتن اناسی بیق ذصہ بل الہ

ح ۴۵ ندرن بیق دصہ ہمکنہ

ح ۴۶ یاز روس نوم لہو کاش فخر لہو
عودتہ بیق دصہ بیق ورتن ہمکن

ح ۴۷ ذمیری اولرہ مشقی عودتہ ہمکن

ح ۴۸ بی ورتن بیق دصہ عراون اولر
انوس قیہ لہو بیق ذصہ ہمکن

ح ۴۹ بوزن آتس بیق لوسن دمی فخر ہمکن

ح ۵۰ واصلی ورتن بوزانو دمی فخر ہمکن

ح ۵۱ ذمیری فز بیق دمی فخر ہمکن و براون
ورتن بوزانو آتس بیق فخر ہمکن

ح ۵۲ سی ورتن دیگر بیق دصہ ورتن
و براون ورتن لہو بیق دصہ ہمکن

ح ۵۳ مضطح کمان
ساق دمی بل الہ

ح ۵۴ بابا بوی ابر اولر سنک اولر کلان بوی
کینہ استنبول کلان ندرن لہو بیق لہو
اولر اوج سوب اوج اولر ورتن

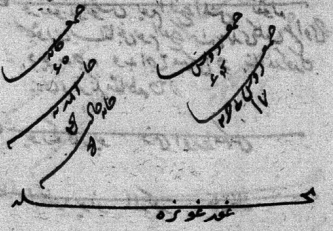
D.02203.0001.00

ح قاری قریب لایح کتبی خاندان طرابلس

ح تباریک فایم بیج دصه مکتبه وراون
متون لایحه مکتبه مکتب وراون از اول کافر
کوبکسی قریب مکتب وانا س مکتبه بیج با
اول لر

ح تباریک مکتبه مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتبه مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح آندره زانو المکتب کللی دفتر
لایحه مکتب مکتب

ح کولو خاقون ارمنیه در مکتبه مکتب
سابق لایحه ارمنیه ارمنی کندی ارمنی
حاجی ووشن بیج دصه مکتبه خاندان اوج
اوی ورحه بیج لایحه مکتب اوج اوی
کری دکرین و قابل لایحه مکتب مکتب
مکتب

ح مکتب مکتب مکتب مکتب

ح مکتب مکتب مکتب مکتب

ح مکتب مکتب مکتب مکتب

ح تقریر نوی دصه مکتب مکتب قاری لایحه
بیج دصه مکتب وراون قاری لایحه

ح کیرکو کورچی مکتب مکتب وراون
کیرکو لایحه بیج دصه مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کوبکسی قریب مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

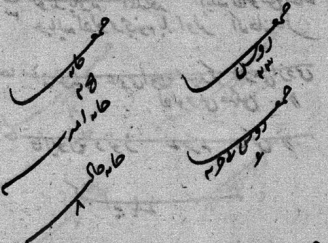
ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

ح تباریک مکتب مکتب اول لر
کتبی لایحه مکتب مکتب

نقوله هزنی المکره ذمی نفر اوج اولی سکر
که اولی کندن اولی و بر اوج ذبیغه اولی
سوی به جرم منکره

از می باباس اوج ذمی المکره در کلید
حاله

یا ذ صابونه ذمی اولی منکره

بابایه
کس بابایه المکره

حاکمینه مذکور که اوج اولی و دوم
فصلی که و چون ندون له اولی قالی خوردن معص
سکه و چون بابایه مذکور ذمی اولی و طاسان
و بر اوج حاله معاطه اولی المکره
الهی جی اولی

خانه صانندینه بر نایه ندون سبوره اولی
اولی طاسان و بر نایه فوسنی اولی و
سکان و چون نوزین ارشی ذمی و ماریم
الاولی و از سینه و چون و امانی کنگره
و چون مار تلوس له اولی ذمی
سکان

زانه خطی المکره مکارا فوسنی ذمی
و استیایا یوس له اولی و چون فوسنی
مقا طه اصل المکره اوج و در اوج
حاله

حاله اولی و چون فوسنی ذمی
حاله اولی

انجا یوسنیو ذمی اولی منکره

کنایه غوصا یوسنیو غوصا
باباس منکره و اوج طاسان و اوج
منعلق بر اوج اولی و بر نایه فوسنیو
له اولی و چون یوسنیو استیو نوس
آهلو مکاره و در نایه کنگره و لاج
ارشی المکره سبوره سکان

دو منقو بقوله اولی ذمی و چون له اولی
نزاغلو اولی و چون کنگره طاسان و چون

حاله اولی و چون فوسنیو یوسنیو
سبوری سنانج اولی کنگره سبوری
ذمی و چون و اوج منکره و بنا المکره
یوسنیو فوسنیو سبوره

حاله اولی و چون فوسنیو

حاله اولی و چون فوسنیو

حاله اولی و چون فوسنیو

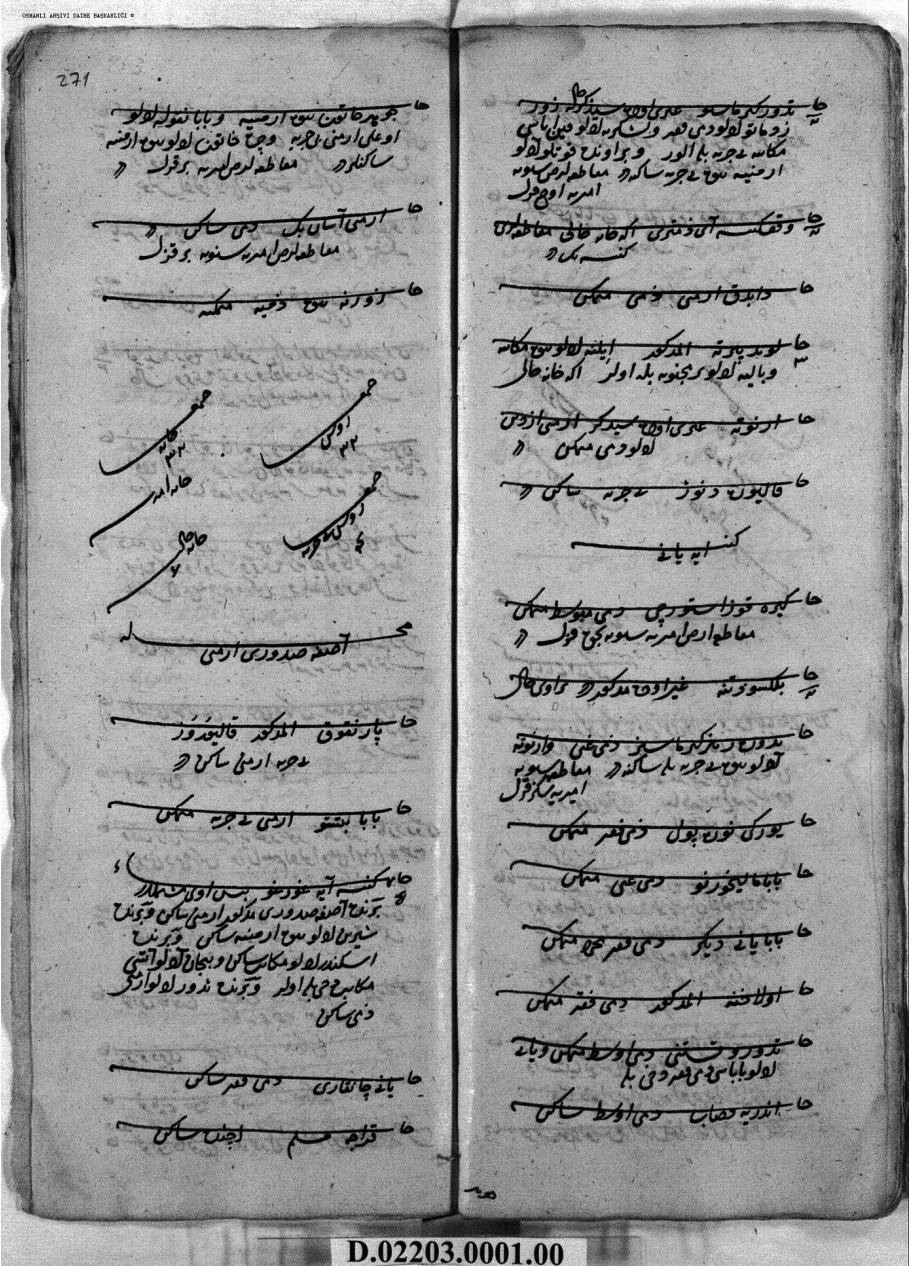
حاله اولی و چون فوسنیو

حاله اولی و چون فوسنیو

حاله اولی و چون فوسنیو

حاله اولی و چون فوسنیو

حاله اولی و چون فوسنیو

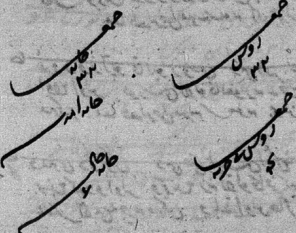

271

حاجی پیرخانین سوغ ارضیه و بابا نعمت اولو
اوعلی ارمنی بوزج و چمن خانقن اولوسون ارضیه
ساکلارو معاظمه لرین لیره برقرول

حاجی ارمنی آسای بیک دیمی ساکی
معاظمه لرین لیره سونو برقرول

حاجی زورنه سوغ ذوقه تکمه

حاجی احمد صدوری ارمنی

حاجی پارتوق الموکمه قالدیروز
دجه ارمنی ساکی

حاجی بابا بشتو ارمنی دجه ساکی

حاجی کشته آیه خودنوسون اوول سلاله
بیرنج اصفه صدوری ملکور ارمنی ساکی و قونج
شیرین اولوسون ارضیه ساکی و قونج
اسکنده لر لومساکلار و بیجان اولو اتیشی
مکابرج حیی با اولو و قونج ندورله حاکم
دیمی ساکی

حاجی بابا چانقاری دیمی قهر ساکی

حاجی قویم قهر ساکی

حاجی ندورک کراسو حیدری اولو سیدوز
زوما تو اولو دیمی قهر و سکر اولو حیدری ساکی
مکابرجه بل اولو و براونج قونج اولو
ارمنیه سوغ دجه ساکی معاظمه لرین لیره
امیره اوچوز

حاجی وقتکسه آدی دیمون ارفاطه طاقی معاظمه لرین
کشته ساکی

حاجی دایق ارمنی دیمی ساکی

حاجی لوبد پوتنه الموکمه ایتمه اولوسون مکابرجه
وبایله اولو کچنوس بله اولو اگ خان حال

حاجی ارمنیه حوی اولو سیدرک ارمنی ارمنی
له لودیمی ساکی

حاجی قاپون دوز دجه ساکی

حاجی کتیه بیاض

حاجی کبیره توواس تووی دیمی سوغ ساکی
معاظمه لرین لیره سونو برقرول

حاجی بلسونونه خیر اولو ملکور کواوی ساکی

حاجی ندورک کراسو حیدری اولو سیدوز
له لوسون دجه ساکی معاظمه لرین لیره
امیره اوچوز

حاجی یوزک قونج بول دیمی قهر ساکی

حاجی بابا چانقاری دیمی ساکی

حاجی بابا بیاض دیگر دیمی قهر ساکی

حاجی اولانجه الموکمه دیمی قهر ساکی

حاجی ندورک کراسو حیدری اولو سیدوز
له لوسون دیمی قهر دیمی ساکی

حاجی اندیه دهبان دیمی اولو ساکی

D.02203.0001.00

OSMANLI ARŞİVİ TAHRİR DEFTERİ

273

حاله قیوم اوج اولی شمشیر ذمی قیوم
و برین یورک لاله درج بوزنلی درجه مکاسب
و دین اناسی ماریه لاله بوزن مکاتبه یا بل اولر
و بر اوی حال در مشاطه لرص امریه سوم
اوج قیوم

حاله قیوم المکره ارفوندی لاله ارمینیه
سوم مکاسب

حاله قیوم المکره حاططه مشاطه لرص
سوم امریه بر قیوم

حاله قیوم المکره قیوم قیوم مکاسب

حاله قیوم المکره قیوم قیوم مکاسب
عیون بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم لاله قیوم مکاسب

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
مشاطه لرص امریه سوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
ارمنی مکاسب

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
ارمنی امریه سوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
سوله لاله ارمینیه

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
اوج قیوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
سوم امریه بر قیوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
سوم امریه بر قیوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
سوم امریه بر قیوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
سوم امریه بر قیوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
سوم امریه بر قیوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
سوم امریه بر قیوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
سوم امریه بر قیوم

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
ارمنی قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

حاله قیوم المکره قیوم اوج اولر مکاسب
لاله ارمینیه سوم دینی بل اولر

D.02203.0001.00

کا...
کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...
کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...
کا...
کا...
کا...

کا...
کا...

کا...
کا...
کا...
کا...

کا...
کا...

خانانہ ۱۸
 خانہ باریجہ ۱۸
 خانہ باریجہ ۱۴
 خانہ باریجہ ۲
 کتب ۱۰
 دکانی ۷
 العیر باریجہ
 خانہ باریجہ
 زوس ۱۶۴
 زوس ذمہ ۳۷۳
 غنی ذی ۳۱
 ذی باریجہ ۸۶
 ذی باریجہ ۹۲
 بیعت ذمہ ۱۰۴
 ارسی ذی ۶۰

صاف
 ...
 ...
 ...

خانانہ باریجہ ۱۸
 خانہ باریجہ ۱۸
 خانہ باریجہ ۱۴
 خانہ باریجہ ۲
 کتب ۱۰
 دکانی ۷
 العیر باریجہ
 خانہ باریجہ
 زوس ۱۶۴
 زوس ذمہ ۳۷۳
 غنی ذی ۳۱
 ذی باریجہ ۸۶
 ذی باریجہ ۹۲
 بیعت ذمہ ۱۰۴
 ارسی ذی ۶۰

خانانہ باریجہ ۱۸
 خانہ باریجہ ۱۸
 خانہ باریجہ ۱۴
 خانہ باریجہ ۲
 کتب ۱۰
 دکانی ۷
 العیر باریجہ
 خانہ باریجہ
 زوس ۱۶۴
 زوس ذمہ ۳۷۳
 غنی ذی ۳۱
 ذی باریجہ ۸۶
 ذی باریجہ ۹۲
 بیعت ذمہ ۱۰۴
 ارسی ذی ۶۰

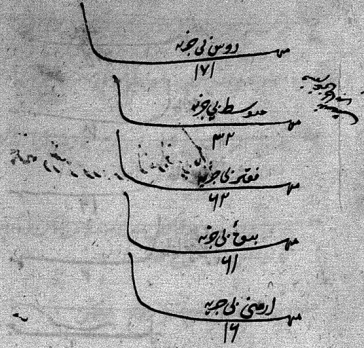
دو جاہری کوہ ناہی علائکہ

مفتوحہ و مشہور و معلوم القدر اقصای کون

تغیر و تحول و زوال و بلوغ

حصر کبر و حصر کبیر

عقل و معرفت و تدبیر و استقامت و تدبیر و تدبیر

فیما اوله و متعلقه	مخالی اوله و متعلقه
خانه سہ کلین سان	عورتیہ کتہ اوقی اوله
اصغر و کبر و اوله و کبر	حرف و کون اوله و کون
کتہ کلین اوله و کون	کتہ اوله و کون
خستوق اوله و کون	تذوق اوله و کون
کتہ اوله و متعلقه	کتہ اوله و کون
زانی و کون اوله و کون	پروا و کون اوله و کون
کتہ اوله و کون	کتہ اوله و کون

D.02203.0001.00

